

Der må være en grænse!

Klumme af Ann E. Knudsen
til Efterspil (Efterskolernes blad)

- En lærer må ikke have brug for de unge til at sikre sin egen følelsesmæssige balance. De skal have autenticitet og autoritet nok til at være sig selv

Jeg er stor fortaler for, at der må være en grænse. Men vi er blevet vant til at tale om det, som om det kun er de unge mennesker, der skal sættes grænser for – og er det mon det?

Selvfølgelig er det barnelærdom for de fleste, at børn og unge har brug for voksne, som træder i karakter og tager den autoritet tilbage, der hører uddannelsen til.

De har det godt med voksne, som sender klare beskeder, og kan faktisk også sætte pris på voksne, som ind imellem simpelthen siger: "du vil helst det". Det giver dem sikkerhed for, at der er nogen derude, som ved, hvor det bærer hen. At der er noget, som er mere rigtigt end andet, og det giver dem noget at forholde sig til. Det er svært at spille bold op af en mur, som flytter sig, og de har brug for grænserne fra de voksne for at finde ud af, hvor grænserne for dem selv går – det er det, man kalder identitetsarbejde.

En kendt fransk psykoanalytiker, Françoise Dolto, som har arbejdet med børn og unge i noget nær en menneskealder, sagde engang: "Vi skylder de unge et forbud at overtræde, det totalt risikofrie samfund er fordummende".

Og hun havde jo ret. Vi vil gerne - både som forældre og professionelt voksne – at de unge "nøjes" med at overtræde de forbud og grænser, vi sætter. Det er ikke til at holde ud at tænke på, hvis de selv skal finde på grænser at overskride, fordi de voksne ingen har sat!

Men når det så er sagt, kunne man så forestille sig, at de unge også har brug for, at voksne sætter grænser for sig selv?

Jeg har besøgt en hel del efterskoler og ungdomsuddannelser de sidste par år, senest i et forskningsprojekt om unge og læringsrum, og hvis man spørger unge, hvad en god lærer er, så er der påfaldende lighedspunkter med den undersøgelse Per Fibæk Laursen iværksatte helt tilbage i 2003 (offentliggjort i kronik i Politiken, 12/4-2003).

Lærerens evne til autenticitet er af afgørende vigtighed for klassens miljø – også arbejdsmiljø!

Nu kunne man så tænke, at lærerautenticitet hænger sammen en særlig faglig / pædagogisk metode eller tilgang, men samme undersøgelse viste med al ønskelig tydelighed, at det vigtigste for en god lærer ikke er, hvilken faglig tilgang læreren har til sit stof, men oftere den overbevisning og energi, der lægges i fagligheden.

Det er tankevækkende – midt i en tid med debat om elevers læringsstile – at det, som undersøgelsen viste karakteriserede den fremragende lærer og læringsmiljø, (udpeget af andre!) var lærere, som havde klar bevidsthed om, hvad de ville med deres arbejde.

Ikke fordi det nødvendigvis var meget forskelligt fra, hvad andre lærere vil, men det er *"den kraft og konsekvens, hvormed de vil det"* der skiller dem ud.

Her er god overensstemmelse med, hvad unge oplever og fortæller om i dag.

Elever landet over siger samstemmende, at et godt læringsmiljø og klassefællesskab hænger uløseligt sammen med retten til at være sig selv og kunne diskutere uenigheder.

Læreren skal kunne "holde til" at bringe konflikter op til overfladen og sætte ord på.

Og så har jeg lært et helt nyt og noget overraskende udtryk, som egentligt fint sammenfatter de unges krav til lærerpersonligheden:

*"Hvor meget **voksenbaby** har man lov at være?"*

Da jeg stødte på sætningen første gang, måtte jeg have den forklaret. Med de unges egne ord handler det om, at en lærer gerne må være nørdet, mærkelig, underlig, speciel og meget mere i samme kategori, men de må ikke være kedelige eller mangle humor og selvironi – og frem for alt, så dækker ordet "voksenbaby" åbenbart også over voksne, som har brug for de unges bekræftelse på, at de er gode lærere.

En lærer må ikke have brug for de unge til at sikre sin egen følelsesmæssige balance, de skal have autencitet og autoritet nok til at være sig selv.

De unge *kan* faktisk respektere en lærer uafhængigt af, at de måske oplever at faget er svært eller kedeligt, hvis læreren selv synes faget er spændende og signalerer det. De har ikke noget imod, at man kræver noget af dem, hvis der også bliver leveret fra lærerens side.

Og endelig fortæller de også, at de synes det er "cool", når en lærer tør sige: *"det ved jeg ikke, men jeg kan finde ud af det"*, i stedet for, som en 17 årig dreng sagde, *"at forsøge at camouflere, at de højst er en side længere fremme i bogen, ved at signalere at spørgsmålet fra eleven er irrelevant, overflødigt eller dumt."*

Så grænser i et læringsrum går begge veje – der skal sættes grænser for de unge, som en del af deres identitetsarbejde, men den voksne skal også sætte grænser for sig selv, lægge sine egne behov for bekræftelse fra sig på dørtrinnet og møde ind med begejstring og autencitet.

Klummen blev bragt i Efterspil i 2010

Se flere klummer i Efterskolebladet Efterspil:

<http://www.efterskole.dk/sitecore/content/Efterskolen/Artikler/Efterspil.aspx>